

Geluk onder docenten

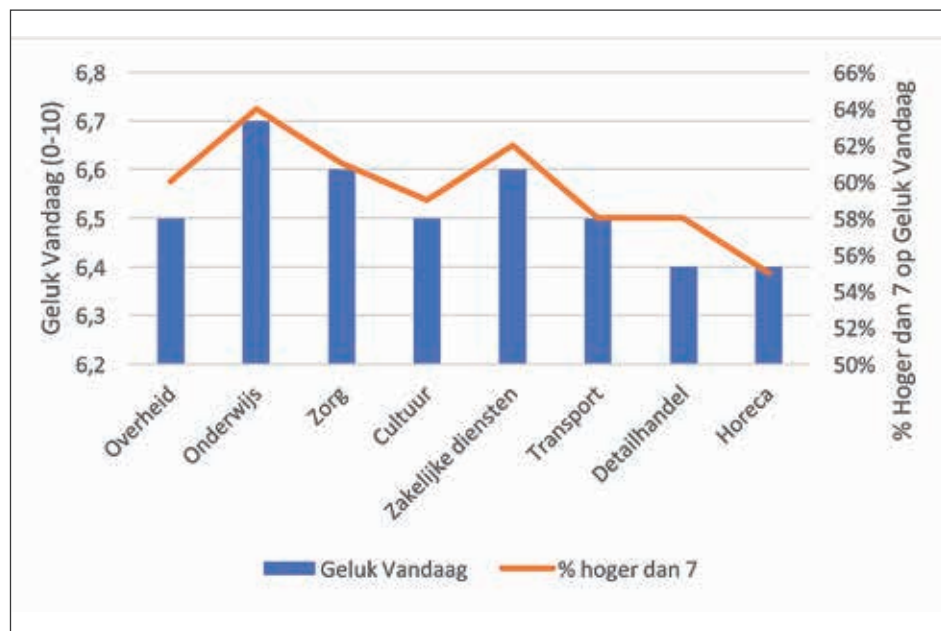


Docenten zijn trots op hun beroep en zijn dagelijks met hun passie bezig. Aan de andere kant laat een recent onderzoek van de Algemene Onderwijsbond zien dat een ruime meerderheid van de docenten wel eens aan stoppen denkt vanwege de hoge werkdruk, laag salaris en flexibele contracten. Maakt het beroep docent wel gelukkig?

DOOR MARTIJN BURGER EN RUUT VEENHOVEN

Geluk kan worden gedefinieerd als de mate waarin een individu voldoening schept in het eigen leven als geheel. Volgens deze definitie gaat geluk dus over wat een persoon van het eigen leven vindt. Mensen maken gebruik van twee informatiebronnen bij het beoordelen van hun geluk: (1) hoe prettig ze zich in het algemeen voelen en (2) in hoeverre het leven hun brengt wat ze ervan verlangen. Het oordeel op basis van gevoel hoeft niet altijd samen te vallen met het oordeel op basis van verstand. We kunnen ons immers overwegend prettig voelen zonder helemaal tevreden te zijn met ons leven als geheel. En we kunnen ons ook beroerd voelen terwijl er eigenlijk niets te klagen is.

De GeluksWijzer (www.gelukswijzer.nl) van de Erasmus Happiness Economics Research Organisation biedt inzicht in hoe mensen zich in het onderwijs zich over het algemeen voelen.¹ Op de vraag hoe men zich afgelopen dag heeft gevoeld geven medewerkers in de onderwijssector zichzelf gemiddeld een 6.7 op een schaal van 0-10; 64%



Figuur 1: Geluk afgelopen dag (Schaal 0-10) naar Sector in de GeluksWijzer



geeft zichzelf een 7 of hoger. Hiermee scoren docenten hoger dan Nederlanders die in andere sectoren werkzaam zijn (zie Figuur 1). Deze positieve gevoelens komen niet alleen voort uit de vrije tijd: onderwijzend personeel scoort ook substantieel hoger wanneer men kijkt naar het gemiddelde gevoel tijdens hun werk. Wel moet hierbij opgemerkt worden dat de GeluksWijzer een niet representatieve steekproef van Nederlanders betreft. Er zijn helaas echter weinig andere gegevens beschikbaar om te kijken naar gevoelsniveau en beroep.

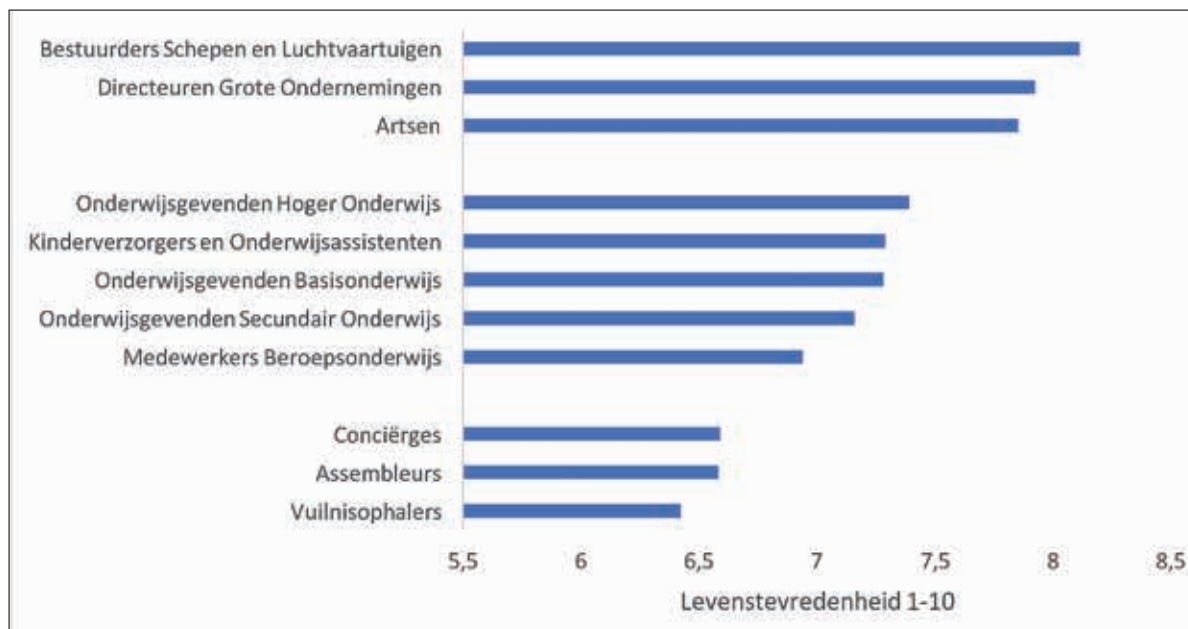
Naast de gevoelsbalans is ook mogelijk om te kijken hoe de levenstevredenheid van docenten zich verhoudt tot die van mensen in andere beroepen. Dit is recentelijk gedaan in een onderzoek dat gebruik maakt van de Nederlandse Loonwijzer-enquête, waarin respondenten op een schaal van 1 tot 10 moesten aangeven *hoe tevreden of ontevreden ze tegenwoordig met hun leven zijn*.² Uit dit onderzoek komt naar voren dat piloten, artsen en leidinggevenden het gelukkigst zijn, terwijl conciërges, assembleurs en vuilnisophalers het laagst scoren op levenstevredenheid. Onderwijsgevenden zijn terug te vinden in de middenmoot, waarbij de onderwijsgevenden in het hoger onderwijs en basisonderwijs (net) boven het gemiddelde van een 7.2 scoren, terwijl onderwijsgevenden in het secundair onderwijs en beroepsonderwijs net iets onder het gemiddelde scoren.

Kortom, docenten behoren tot de gelukkigsten wanneer wordt gekeken naar de dagelijkse gevoelsbalans en ze scoren gemiddeld op levenstevredenheid. Een verklaring van dit verschil is dat docenten zich bij het invullen van de LoonWijzer enquête sterk bewust zijn van hun salaris, want de LoonWijzer wordt typisch gebruikt om te weten te komen of je bij het komende functioneringsgesprek opslag kunt vragen. Dat kan de tevredenheid drukken. Een meer inhoudelijke verklaring is dat het met de GeluksWijzer gemeten 'gevoelsgeluk' weergeeft in hoeverre *behoeften* bevredigd worden, terwijl het met de LoonWijzer gemeten 'verstandsgeluk' eerder aangeeft in hoeverre aan meer *verlangens* wordt voldaan. Dat is dan goed nieuws, want bevrediging van aangeboren universele menselijke behoeften is belangrijker dan het realiseren van cultureel relatieve verlangens. ●

► **Martijn Burger is econoom, en wetenschappelijk directeur van Erasmus Happiness Economics Research Organization (EHERO). Ruut Veenhoven socioloog en emeritus hoogleraar 'sociale condities voor menselijk geluk' aan de Erasmus Universiteit Rotterdam.**

¹ Zie: Veenhoven, R. (2014). De GeluksWijzer: Instrument voor werken aan geluk.

² Van Leeuwen, J., Veenhoven, R., & Tijdens, K. (2011). Geluk & Beroep in Nederland. Erasmus Universiteit Rotterdam



Figuur 2: Levenstevredenheid (Schaal 1-10) naar Beroep in de Loonwijzer